

MAGYAR KATONAI SZEMLE

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-U. 48.
I. EMELET 9.

POSTACIM: MAGYAR KATONAI SZEMLE BUDAPEST 82. POSTAFÜGŐK 35. TELEFON: 138-993.
POSTATAKAREKPENZTARI CSEKKSZÁMLA-SZÁMA 43.942.

A SZERKESZTESERT ES KIADASERT FELELŐS: VITÉZ BERKŐ ISTVAN.

TARTALOMJEGYZÉK

ÁLTALÁNOS KATONAI KÖZLEMÉNYEK

<i>II. számú harcászati példa. Közli: Törzstiszti tanfolyam parancsnokság</i>	617
<i>Hadműveleti gondolatok. Irta: vitéz LAKATOS GÉZA tábornok</i>	621
<i>A sereglovasságról. Irta: vitéz HORVATH SANDOR tábornok</i>	628
<i>A rohamulást. Irta: vitéz NYITRAY KAROLY főhadnagy</i>	638
<i>A korszerű gyalogság kiképzése. Irta: TEMESY BELA DR. ezredes</i>	654
<i>A Földközi tenger. Irta: CSÜRÖS LAJOS folyamőrkapitány</i>	661
<i>Gondolatok a gyalogság átszervezéséhez. Irta: NAGY ALADAR őrnagy</i>	669
<i>A korszerű kerékpáros társulój. Irta: ERDEŐS LASZLÓ őrnagy</i>	675
<i>Az öntudatos hazaszeretet lélektani vonatkozásai. Irta: TOLDY-ŐSZ LAJOS DR. m. kir. főorvos</i>	681
<i>Irország barát-e vagy ellenség. Irta: MAJZLER ISTVAN</i>	687
<i>Tüzérségi taktikák felépítése. Irta: vitéz TAKACSY-NAGY JÓZSEF őrnagy</i>	691
<i>Megoldandó hadseregszervezési feladatok. Irta: HUBA DÉZSÓ vk. százados</i>	696
<i>A katonai szolgálat népnevelői értéke. Irta: SAAD FERENC DR. százados</i>	701
<i>Válasz „A gyalogság jelentősége” c. közleményre vonatkozó hozzászólásra. Irta: TÖMÖSY JENŐ alezredes</i>	707
<i>A m. kir. esendőrség halvanéves jubileumára. Irta: vitéz KUDAR LAJOS esendőrőrnagy</i>	709
<i>Nemmagyarosítás létjogosultsága származási alapon. Irta: JARMY ANDRÁS százados</i>	713

(Folytatás a következő oldalon)

BUDAPEST, 1941.

A M. KIR. HONVEDELMI MINISZTERIUM KIADASA

Egyes szám ára 2 P.

Az előfizetés ára: egész évre 24 P, félévre 12 P, negyedévre 6 P.

A M. KIR. CSENDŐRSÉG HATVANÉVES JUBILEUMÁRA¹

AZ öntudatos és gondolkodó ember fellépésével együtt jelenik meg a magántulajdonhoz való ragaszkodás ösztönös joga s ezzel az életviszonylatoknak biztonságba helyezése. Mit jelent ez? Az ember fél valamitől. Fél a pusztító szándéktól, amely tőle tulajdonát elveheti, másszóval: fél a gonosztól. Félelmében biztonságot keres. Törvényt alkot és szervezeteket létesít, hogy a törvény szava a gyakorlatba menjen át. Amint a közösségi formák kifejezésre jutnak az idők hosszú során, előbb a család, majd a törzs, a népcsoportok, törzsközösség, végül az állam és a nemzet: akként alakul át a társadalmi, államszervezési alakulatok védelmi berendezkedése. Csiszolódik, halad a kor eszméivel, de a legbelső magva mindig az ősi félelem, amely az erkölcsi szempontot visszariasztja a rossztól, félelembeejti és védekezésre kényszeríti. A barlanglakó követ hengerített a barlang szája elé, mert a barlangi medve elrabolta volna ember-párját, élelmiszerét, mindenét és feldúlta volna tűzhelyét.

¹ 1881—1941. február 14.

Az ókor és a középkor harcba induló népe szekérlánccal vette körül táborhelyét s a szekéren ott volt az őrtálló: nem támad-e a váratlan ellenség, nem bolygatja-e valaki vagy valami a tábor éjszakai nyugalalmát. A római custos ugyanígy figyelte a közeli és távoli veszedelmet a várfaqaról és ez a feladat azóta is nemzeti és államfeladattá fejlődött: a belső rend biztosítása. De nemcsak ennyit. Meg kell előzni a baj bekövetkezését, el kell hárítani, csírájában megfojtani, mert az ember nyugodtan, akadálytalanul akar előrehaladni a szellemet és lelki fejlődést biztosító tényezőknek a kimunkálásán, amelyek őt a nemzetek versenyében egyenrangú féllé teszik. Évezredek multak el, míg az ember eljutott ide, a mai kor belbiztonsági szerkezetének megvalósításáig. Ám a lelki ok változatlan maradt: az ember fél a gonosztevőtől és a bűnözőtől. Lelki alkatánál fogva békére, csendre vágyik, mert a társadalmi csend biztosítja a zavartalan munkát.

Miként a barlangnyílást elzáró kő, a szekértábor őrtállója, a római custos, vagy a középkori poroszló a nélkülözhetetlen feladatot töltötte be az ember biztonsága érdekében, úgy ma ezt a hivatást a csendőr és a rendőr képviseli és tölti be. Nem véletlen, hogy „csendőr” névvel jelöljük a belbiztonság egyik őrét. A csend őre képletesen jelenti az ember lelkének, belső életének a csendjét, amelyre az őr vigyáz, hogy a félelmet elűzze belőle. Akinek a lelke csendben van, az nyugodt és magabiztos ember. Akinek azonban lelkében a félelem töri össze a nyugalmat, az fejét elveszti és vakon rohan a veszedelembé, vagy megadja magát. A csend őrének munkája fontos lélektani folyamatot is jelent. Jelenti az egyes emberen keresztül az egész társadalom lelkinyugalalmát. Ennél magasabb feladatot aligha tölthet be valamely állami intézmény.

Miként a csend és rend őrének munkája az egyes ember lelkének nyugalalmát biztosítja, ezen keresztül biztosítja az egész társadalom nyugalalmát, a dolgozók társadalmának harmóniáját.

* * *

A sziklabejáratot őrző kőtől a modernkor csendőrjéig igen hosszú idő telt el. A fejlődés üteme meggyorsult, különösen az utolsó évtizedben. Az anyagi világnek szédületes síkjára emelkedett ember igyekezett biztonságát a fejlődés követelményei szerint kiépíteni. S ha azt állítjuk, hogy a csendőr ebben a fejlődésben nemcsak betöltötte a biztonságérzet hiányait, hanem azon itt-ott kissé túl is emelkedett, akkor körülbelül megközelítjük az igazságot. Mert egyéni teljesítményekben éppen úgy, mint általános felkészültségben, a korszerű eszközök felhasználásában, az öntudatos ítélet működésében, a rendszerek kidolgozásában, azok végrehajtásában és végül a lélektani motívumok maradéknélkül való bekapcsolásában olyan általános fejlődési fokot ért el, amely a társadalmi szükséglet színvonalát nemcsak eléri, de néhol föléje is emelkedett. Mégpedig azért, mert a fejlődés további eredményének számbavételével olyan tényezőket iktatott a fejlődés lehetőségei közé, amelyek állandó készenlélet jelentenek bármilyen eshetőséggel szemben. Nyomozásainál alkalmazza a technika minden újszerű viv-

csendőrség eszméje képvisel. Nem közömbös, hogy fajtájából való, nagy feladatot végző fiait látja-e benne, akihez odahúz. Mert odahúz ösztönösen, mint jó a jóhoz, hogy szövetkezzenek a gonosz ellen.

* * *

A képek sora tódul elénk. Itt a megértés jelenete, amely elsimítja a vad ösztönök komplikációit. Ott a türelem. Majd a szívós munka, az értelemre felépített nyomozati eredmények. A bátorság legendás apoteózisa, a kérlelhetetlen szigorúság, az ösztönös alkalmazkodás. Emiatt meg a legmodernebb technikának válogatott eszközei: a motor, a rádió, a mikroszkop, a nyomozási technika vegyi és optikai fegyverei, a repülőgép s mindenik mellett a magyar csendőr. Ott áll és tudatosan végzi a feladatát. Távolabb lát, mert szeme hozzá szokott a nagy távlatokhoz és e munkáját áthatja a nemzethűség, a hazaszeretet, a fajtaszeretet, az Istenfélelem, a családnak és gyermeknek rajongó szerelme, az emberek megbecsülése, az elesett felkarolása, de az ártó, gonosz bűnöző kiirtása is.

* * *

A magyar csendőrség ünnepét üljük. Hatvan esztendővel ezelőtt törvényt hoztak a magyar csendőrség felállítására. Ez a törvény a fejlődés olyan kereteit adta meg, amely új lehetőséget, új tartalmat, új mód-szereket és új társadalomproblémák megoldását tette lehetővé. Hogy a csendőrség e feladatának maradék nélkül megfelelt, azt bizonyítják az elmúlt évtizedek eseményei. A magyar csendőrség megcsodált intézménye volt a belbiztonság módszereinek, s tanulmányozására messzi külföldről jöttek a szakértők. Az elmúlt évtizedek azonban a fényesség mellett árnyékot is hoztak magukkal nemzeti életünkbe. A trianoni szétromboltság állapota porba sujtotta nemzetünket. De a felemelkedés annál nagyszerűbb volt. És a csendőrség fejlődésének erre az időre eső része bámulatos eredményeket hozott. Tudva-tudjuk, hogy ez a fejlődés meg nem állhat és örömmel látjuk, hogy nem is állt meg. S amint a trianoni bilincsek lehullottak Északon és Keleten, úgy nyert bizonyosságot, ennek a fejlődésnek minden eredménye. A megemlékezés ezen a napon nem feledkezik meg Kolozsvárról, amely a csendőrség történetében fontos állomáshely. A törvénnyel szabályozott intézmény ugyanis Kolozsvárott kapta meg az első csendőrkerületet, tehát bölcsője lett a mai fejlett intézménynek. S amikor az elmúlt hónapokban újra felszabadultak a kolozsvári utcák a magyar szó előtt, akkor könnyes szemmel, hálás lélekkel, boldog örömmel lépte át a magyar csendőr e város küszöbét. Felejthetetlen szeretettel fogadták nemcsak véreink, hanem a nemzetiségek is, bizonyosságot téve ezzel arról, hogy mily értékes szolgálatokat tett 20 évvel ezelőtt is a magyar csendőr, akivel együtt most bevonult Erdély felszabadított népe közé a biztonság, a rend. A csendőr szívében pedig megerősödött hivatásának és nemzeti feladatába vetett öntudatos eszményének minden valósága: *Az igazság mindig győz.*